

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1479. usque ad annum 1494

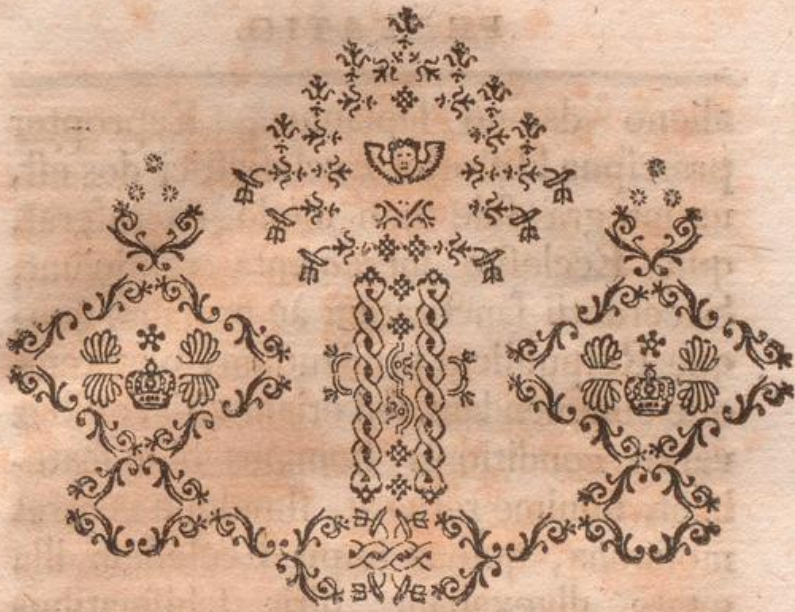
Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1768

VD18 90118340

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66444)

PRÆFATIO.

Cum uberrima sit Historiæ Ecclesiasticæ utilitas, atque ex assidua illius lectione, prudentique studio in orbem literarium plurima redundant commoda, tum illud, meo quidem iudicio, haud ultimum debet duci, quod exinde providam fidei conservandæ sollicitudinem nanciscamur, atque ætatis præteritæ magisterio edocti, amittendæ Religionis Christianæ pericula prævertere discamus, vel, ut paucis dicam, ex
a 2 alieno

PRÆFATIO.

alieno damno sapiamus. Eapropter præcipua Historici Ecclesiastici dos est, ut integra fide non modo ea referat, quæ Ecclesiæ incrementa respiciunt, Sacerdotii sanctitatem ac profanæ quoque Reipublicæ prudentiam, pietatemque commendant, sed etiam vitia, quibus variæ conditionis homines olim scatebant, minime reticeat, simulque enarret molimina, quibus impii Ecclesiam illa ætate divexabant, diris schismatibus proscindebant, ac fidem ex proborum cordibus non raro perversis suis opinionibus velut ex insidiis eripere conabantur.

Ejusmodi rerum memoriam, atque exempla tanquam in perpetuo vitæ humanæ speculo posteris exhibet præsens Ecclesiæ historia, eo fine, ut turpe ab honesto, pium ab impio & verum a falso discernamus, nosque, qui novissima hæc tempora vivimus, piis Majorum nostrorum gestis ad æqualem, melioremque virtutum frugem atque amorem accendamus, vel flagitiorum memoria, funestisque eventibus, atque aliorum pœnis, quæ ferme semper presso pede

PRÆFATIO.

pede vitia insequuntur, a noxiis deterreamur, atque alieno periculo cauti fiamus. Hinc merito Historia appellatur *continua vitæ humanæ Magistra*; hæc enim omnis generis exempla velut humanæ vitæ præcepta tradit, ut ea ad usum nostrum traducamus, mortuosque in consilium vocemus, eorumque monitis mores emendemus, virtutes colamus, & vitia detestemur.

Enimvero non raro præterita sæcula redire videntur; sicut enim in profanis cernimus, quod per sæpe novitatis amor, perinde ac si nova inveniendi ars, atque facultas exhausta esset, ad veterum temporum rationem revertatur, eamque agendi, vestiendi, scribendi &c. morem revocet, qui jam pridem velut obsoletus, atque incultam antiquitatem redolens vilescibat; ita etiam in Christiana Republica quandoque evenire videmus, ubi novissimis temporibus eæ opiniones, ac sententiæ approbantur, & summopere commendantur, quæ dudum a Majoribus nostris communi suffragio fuere damnatæ, ex adverso autem ea vituperantur, quæ tota retro antiquitas,

PRÆFATIO.

omnesque Viri doctrina æque ac pietate conspicui tanquam secunda vitæ Christianæ præcepta ac Regulas præscripserunt. Quid ergo utilius juxta ac jucundius, quam ex historiæ lectione velut retrogrado aspectu præsentis temporis fata in præteritis sæculis inspicere, atque in illis emolumenta vel damna, quæ tum ex ejusmodi gestis sequebantur, ponderare? Quid magis salubre esse poterit, quam casus & eventus, quos nunc timemus, jam priori ætate velut in antiqua imagine depictos cernere, malaque, quæ nunc ex Religionis contemptu, nunc ex perversis quorundam opinionibus orta fuere, ex præteritorum calamitatibus præsentire, ac denique periculis, quæ ex ejusmodi sceleribus tam fidei, quam morum integritati in maximum profanæ etiam Reipublicæ damnum impendent, prælagire, iisque provida cautella obviare.

Eo fine adeo accurate Ecclesiasticæ Historiæ Scriptores recensent exorta in Ecclesiis schismata, & hæresum auspicia, progressus, atque exitus, structasque aliorum insidias & falsa perversorum

PRÆFATIO.

ſorum dogmata, fraudes, necnon impias eorum ſimulationes detegunt, ut, ſi forte noviffimis temporibus ruruſum exurgerent ii, qui Eccleſiam ſcindere, pietatem ſub falſis prætextibus a fidelium cordibus eliminare, ac perverſas doctrinas ſpargere molirentur, eo facilius ac promptius illi, quibus ad id a Deo data eſt poteſtas, atque auctoritas, ejuſmodi malis occurrere, unionem fidelium cum ſuo ſupremo capite, perfectamque inter ipſa membra conjunctionem conſervare, atque impiorum licentiam coercere valeant: Subditi vero ſibi ab ejuſmodi corruptoribus cavere poſſint, cum illos ſuis fraudibus ac lenociniis nonniſi in animarum exitium, ac fidei jacturam conſpirare jam ex priorum ſæculorum caſibus, fatiſque didicerint.

Providæ hujus eruditionis exempla prorfus inſignia nobis ſuppeditant geſta, quæ in tomo XXIX, ac XXX. continuatæ Fleurii Hiſtoria enarrantur. Prior nobis præcipue exhibet diuturni juxta ac pernicioſiſſimi ſchiſmatis Occidentalis exitum; præſens vero varios Doctorum errores, tumultus in Eccle-

PRÆFATIO.

fia suscitatos, ac denique nominatissimi
Hæresiarchæ Lutheri ortum. Utrinque
nobis panditur ampla lætandi simulque
plangendi materia, necnon crebra ac
salutaria traduntur præcepta, juxta quæ
nostris temporibus mala nobis impen-
dientia prævertere, atque ad priora sæ-
cula retroflectentes impiorum technas
eludere edocemur. Equidem æternæ
Mentis consilio ac cœlesti dispensatio-
ne actum legimus, ut extincto schis-
mate pax ac concordia Ecclesiæ redde-
retur, nec sine speciali immortalis Dei
nutu, atque imperio paulopost abroga-
batur Sanctio Pragmatica, quæ veluti
inveterati schismatis furculus adhucdum
Sedis Apostolicæ auctoritatem oppri-
mere videbatur. Insuper etiam eodem
ferme tempore, quo ad plectendam
Græcorum schismaticorum perfidiam
Turcicæ impietatis potentia in Græciæ
imperio longe lateque diffundebatur,
Dei providentia Mahometicæ supersti-
tionis Reliquias ex toto Hispaniæ Regno
eliminavit, ac nonnullas antehac ignotas
Africæ gentes, pluresque Indiæ popu-
los Evangelica luce collustravit, no-
vumque

PRÆFATIO.

vumque Orbem, cujus nequidem tenuem atque obscuram famam amplissima Assyriorum, Græcorum, & Romanorum potentia vel unquam assecuta est, aperuit, ut in eo Christi Gloria, fidei veritas, ac summi Pontificis auctoritas extincto dæmonum imperio, prostratisque idolis effloresceret. Amplum sane hoc erat lætandi simulque discendi argumentum; exinde enim luculento comprobatur testimonio, quam vere Sanctus Augustinus fuerit effatus, *felices esse Principes, qui suam potestatem ad Dei cultum dilatandum Majestati ejus famulam faciunt.*

Attamen non usque adeo perversæ Latini schismatis radices fuerunt evulsæ, quin non identidem cum summo Ecclesiæ luctu ex illis nova impietatis semina pullularent; sicut enim annosa arbor, licet securi ferme ad radicem posita abscindatur, tractu tamen temporis ex latentibus quibusdam radicibus latius diffusis arbusta, atque aggresstes plantas progerminat, quæ paulatim excrescentes aliis arboribus succum eripiunt, ramisque suis umbram & tenebras ubique

PRÆFATIO.

diffundunt, ita etiam ex Occidentalis schismatis quantumvis extincti reliquiis adhuc dum noxia succrevere semina, quæ sensim tam altas egerunt radices, ut etiam ad publicam hæresin late diffusam excrescerent, totusque obstupesceret orbis, quod parva læsæ unionis scintilla incautius sub cineribus latere permessa, tam magnum faciat incendium.

Postquam enim Basileenses quorundam Principum auxilio suffulti, non modo summum Pontificem eorum conciliabulo in quibusdam eventibus subjicere, sed etiam eundem exauctorare, atque avita Sedis Apostolicæ jura decretis omnino iniquis imminuere, atque ausu temerario evertere præsumpserant, ea res, quamvis antehac nunquam audita, tantam tamen in posteris mali exempli vim obtinuit, ut revocata etiam Ecclesiæ pace, agnitaque suprema primi Capitis auctoritate, necnon sæpius abrogatis Basileensium decretis, nihilominus postea diversis temporibus quidam invenirentur, qui variis modis, ac prætextibus in summos Pontifices, atque Ecclesiam insurgabant, novam
hanc

PRÆFATIO.

hanc Basileensis decreti doctrinam innovabant, sanctiones impiis ejusmodi statutis consonas promulgabant, in Apostolicæ Sedis jura involabant, debitamque supremo Ecclesiæ Capiti obedientiam frivolis ad Concilia appellationibus eo liberius eludebant, quo securius, firmissusque suos ausus cujusdam Oecumenicæ, ut inquit ipsi, Synodi auctoritate stabiliri jactitabant. Neminem sane latet; quod ad Basileensium normam, atque exemplum Biturigibus in damnum Sedis Apostolicæ condita fuerint Sanctionis Pragmaticæ decreta, quæ Ludovicus XI. Galliarum Rex tandem abrogabat, eoquod, ut ipse fatetur, *ea essent infensa Sedi Apostolicæ, Prælati templum licentiæ erigerent, ac conformitatem ad alia Regna, unitatemque tollerent, necnon summam in Ecclesia Sedis Apostolicæ auctoritatem immi-
nuerent.* Nec tamen usque adeo hujus Regis auctoritas in quorundam suorum subditorum animis prævalebat, quin non ipsi eadem decreta rursus innovarent, totoque studio in usum deducere molirentur. Invalescente insuper Basileensium

PRÆFATIO.

fileensium sententia de subjectione Pontificis erga Concilium, post aliquot annorum intervallum audaciæ suæ præsidium in ejusdem Basileensis Conciliabuli decreto quærebant pauci quidam Cardinales ac Prælati, qui sub obtentu emendandæ Ecclesiæ Pisis seditiosorum conventum indicere, atque legitimum, certumque Pontificem in jus vocare, illumque irrito licet conatu exauctorare præsumebant, cumque ea diuturni mali indoles sit, ut illo etiam sublato, pessimum tamen posteris exemplum remaneat, atque ad pejora liberius perpetranda illecebra existat, ita etiam Pontificis auctoritate a Basileensibus depressa non modo Pisani Præsules, sed etiam successu temporis plures alii divulgare attentabant, quod in omnibus eventibus etiam legitimus, ac minime dubius Pontifex Generalis Concilii decretis, auctoritatique subjiciatur. Nec hic stetit noxiæ hujus doctrinæ venenum; cum enim ea sententia, qua supremum corporis mystici caput membris suis obnoxium declaratur, apud nonnullas gentes invalesceret, sensim ad excutien-

dam

PRÆFATIO.

dam obedientiam Christi Vicario debitam ea spargebatur doctrina, quod Basileensis decreta tanquam norma præscriberentur, juxta quam Universalis Ecclesia gubernaretur, perinde ac si doctrinam, & Regulas ab ipsomet Christo Domino traditas, omnium retro sæculorum usu comprobatas, ac nonnisi ab Ecclesiæ rebellibus, & seditiosis quibusdam membris in dubium vocatas rejicere ac damnare integrum esset, ex adverso autem omnino liceret pro paucorum arbitrio Ecclesiæ Hierarchiam, atque a primo Ecclesiæ Conditore institutam, præscriptamque regiminis formam immutare, & privatam quorundam opinionem, recentem, dubiam, adhucdum controversam ac reprobam pro temporum vicissitudine velut universalem Ecclesiæ legem præscribere, eaque adoptare decreta, quæ in tali stabilita fuere conciliabulo, ad cujus dissolutionem ipsi etiam Principes sæculares, atque inter eos præcipue Franciæ Delphinus post maturam totius negotii discussionem omnes conatus, atque ipsa quoque arma contulerant. Ex tam perverso

PRÆFATIO.

perverso principio pejores adhuc eruebantur doctrinæ; non deerant enim, qui, cum Episcopis in Synodo congregatis majorem ipso Pontifice auctoritatem attribui cernerent, singulis etiam Præsulibus tantam quoque adscribebant auctoritatem, ut eorum quisque in sua Dicecesi æqualem eandemque, quam Papa in universam Ecclesiam habet, potestatem, atque jurisdictionem ex primævo jure exercere valeret, cum tamen in corpore bene disposito membra non eundem actum cum Capite habeant, ut inquit Apostolus.

Verum quæ lingua edicere poterit, quanta inde mala, ac damna Sedi Apostolicæ, totique Christianæ Reipublicæ fuerint illata; vilipensa enim supremi Capitis auctoritate imminuebatur etiam submissio inferioris Hierarchiæ Præsulibus debita, exinde vero totius Sacerdotii etiam apud vulgus, ac Christianum populum vilescibat auctoritas, quinimo ipsa quoque Christianæ doctrinæ veritas ab Ecclesiasticis promulgata in falsitatis suspensionem trahebatur; postquam enim fideles adeo impune

PRÆFATIO.

pune Papæ leges, & anathemata vilipendi, cunctosque Ecclesiasticæ Hierarchiæ gradus confundi, ac contemnernebant, ægre illis amplius persuaderi poterat, quod vera essent dogmata a Sacerdotibus prædicata, aut quod primi capitis auctoritas, legesque ferendi facultas existeret, aut Ecclesiasticis a Deo data esset potestas, vel eorum statuti obedientia deberetur. Hæc fuere ad Lutheri, aliorumque Novatorum hæreses præludia; unde Henricus VIII. Angliæ Rex in suo aureo libello de septem Sacramentis adversus Lutherum, loquens de hujus Hæresiarchæ ausu, quo sacrosanctum Ordinis Sacramentum tollere nitebatur, *quid aliud, inquit, molitur ille, quam ut, postquam mysteriorum Ministri viluerint, incipiant quoque vilescere Sacramenta utpote quæ etiam per viles ministrentur.*

Insuper jam dudum in Ecclesia observatum, quod priusquam aliqua hæresis palam invalesceret, Sacerdotum contemptus præcesserit, inde vero mox cultus divini neglectus fuerit subsequutus; raro enim illi, qui Ecclesiam subvertere

vertere

PRÆFATIO.

vertere moliantur, aperta vi atque impetu ab initio eam oppugnant, sed veluti cuniculos agunt, ac primo variis, atque specietenus piis quibusdam prætextibus perversa sua consilia occultare satagunt, veriti, ne tanquam aperti Ecclesiæ hostes per vigilantissimos Pastores statim a fidelium grege arcerentur; hinc sollicite nequitiam suam pietatis, aut zeli obtentu tegunt. Crebra ejusmodi exempla jam sæpius suppeditabat præsens Ecclesiæ Historia: nonne Basileæ congregati Præsules primo suam ambitionem atque rebellionem in summos Pontifices motam specioso prætextu *reformandæ Ecclesiæ in capite & membris* velabant, quæ vox sane in Ecclesia ante infaustra hæc tempora nunquam fuit audita? nonne horum exempla novissimis temporibus sequebantur omnes, qui vel arrogantiae vel vindictæ stimulis agitati vel perversis aliorum opinionibus seducti adversus Ecclesiam, ejusque supremum Caput insurgere parabant? ita, ut supra memoravimus, Pisani Præsules, qui circa annum Domini millesimum quingentesimum undecimum

PRÆFATIO.

cimum Conciliabulum suum adversus
Julium II. Papam indicere ausi sunt,
varias, easque pias causas falso obten-
debant, magna, inquiebant illi, *instat ne-
cessitas universalis Concilii congregandi
pro vera pace Christianorum fundanda,
Et bello contra infideles stabiliendo, nec-
non potissimum pro reformatione morum
universalis Ecclesie in capite, Et in mem-
bris.* Enimvero omnium sæculorum
annales crebris exemplis demonstrant,
quod nunquam Christiana Respublica
turbata fuerit absque specioso quodam
Religionis, pietatis, bonive publici præ-
textu. Nonne ipsemet Lutherus in
primo hæresis suæ exordio ejusmodi
fucatis mercibus, ac quæsitis prætexti-
bus venenum suum occultabat; ut enim
incautos eo facilius deciperet, obtende-
bat Ecclesiam reformandi, atque abusus
tollendi necessitatem, cum tamen ipse
ingenue fateatur (a) prætensum hoc
reformandi *negotium nec propter Deum
captum, nec propter Deum finiendum.*
Urge-

(a) Ulemberg. in vita Lutheri c. 4. pag. 44.

Urgebat ipsum ad aggrediendum hoc facinus vindictæ cupido, invidia, & ambitio, *qua miselli*, ita loquitur Puffendorffius, *Fraterculi inter se* de facultate indulgentias promulgandi *rixabantur*. Has vero genuinas dissidii causas extitisse constat, eoquod Lutherus sat firmiter sibi persuasum haberet, Sanctitatem supremi Pontificatus, ipsamque Pontificis auctoritatem in ipso Christi Domini verbo esse fundatam, ut ipse prælaudatus Puffendorffius sub nomine Monzambani latitans in suo libro de statu Imperii cap. 5. §. 9. pag. 112. fatetur, dicens, *Luthero sanctam fuisse initio Papæ auctoritatem; nil enim minus*, inquit Oldenburgerus (b) *cogitavit Lutherus, quam integrum Papatum reformare, & Papæ auctoritatem nequaquam violare in animo habuit. Initio enim Papam adhuc pro vero Ecclesiæ capite agnovit, ejusque censuræ sua scripta reverenter submitit. Postea vero simulata sua pietate, fictoque veritatis indagandæ*

(b) Ad instrumentum pacis Disc. 1. prælim. num. 8. 12. 14. fol. 8. & seq.

PRÆFATIO.

gandæ obtentu fretus ad res novas manum extendit *non studio erga Deum, sed odio erga Romanam Curiam*, ut ipse ait in epistola ad Argentoratenses (c) carpebat Romanæ Curie fastum, ut ipsam quoque summi Pontificis auctoritatem exosam redderet, ac denique se Ecclesiam reformaturum, atque Evangelii puritatem reducturum jactitabat, cum tamen firmum, fixumque haberet ipsa etiam Christi dogmata impugnare, piosque Ecclesie ritus atque usus in odium Pontificis ex vindictæ pruritu penitus evertere. Hujus Magistri exemplum secuti ejus Discipuli novam hanc sectam nullatenus ex veritatis amore, aut purioris disciplinae studio amplectebantur, sed *maxima eorum pars*, inquit ipsemet Bucerus (d) *visa est id tantum in Evangelio petiisse, ut jugum qualiscunque disciplinae, pœnitentiæ, & Religionis universæ, quæ in Papatu reliqua erat, abjicerent:*

(c) Apud Pallavic. in Hist. Conc. Trid. l. 1. c. 3. pag. 17.

(d) L. 1. de Regno Christi cap. 4. apud Forerum.

PRÆFATIO.

*jicerent: Tum non ingratum fuit iis au-
dire, justificari nos fide, non bonis ope-
ribus, quorum nullo studio tenebantur,
nec pauci eorum, prosequitur idem, qui
Papatum deseruerunt, qualemcunque Ev-
angelii prædicationem eo tempore rece-
perunt, ut in opes Ecclesiasticas invade-
rent. Multos, inquit Godefridus Ar-
noldus Lutheri assiecla (e) ad Religionem
Protestanticam attraxerat novitas, ut a-
vitæ fidei valedicerent: Magnates, ut
plurimum allexit bonorum Ecclesiastico-
rum opima præda, Ecclesiasticos libertas,
plebem excussio jugi in tortura exomolo-
getica, aliisque oneribus: potissima pars
privatis commodis invitabatur, reforma-
tionis titulo, & veritatis amore pallium
commodante. Hoc autem obtentu illi
non modo perversa sua consilia tegebant,
sed etiam quamplurimos misere decipie-
bant, atque hæresis suæ venenum in
alios eo periculosius diffundebant, quo
nullius rei obtentu Religio crudelius
oppugnatur, quam ipsius Religionis
prætextu; inde enim factum est, ut mul-
ti*

(e) In der Kirchen- und Bekehr-Historie 2. Theil.
l. 14. c. 6. S. 8. fol. 512.

ti Principes, ac non pauci quantumvis vigiles Prælati, atque animarum Pastores malo, quod sub specie boni occultabatur, remedium opportuno tempore opponere negligenter, ac simulata Novatorum pietate, zeloque decepti, etiam inviti erroribus recens natis crescendi spatium concederent.

Non deerant equidem, qui fidei conservandæ studio animati ante infausta hæc tempora perverfas opiniones subinde a nonnullis liberiori calamo ac lingua divulgari deprehenderent, jugibusque lacrimis mala inde secutura deplorarent. Verum ubi ejusmodi nequitia Architectos ad meliorem frugem reducere nitentur, hi latenter suos errores variis prætextibus excusabant, eos vero, qui illis adversabantur, *velut pertinacissimos antiquæ barbariei propugnatores ac peritioris literaturæ, meliorumque studiorum hostes traducebant.* Hac arte ante Lutheri tempora Erasmus Roterodamus, pluresque alii illudebant celeberrimis etiam illius ævi Doctoribus atque Theologis, qui eos ob plurima Christianæ pietati adversa, ac Lutheri

PRÆFATIO.

erroribus haud multum dissimilia in vulgus sparsa carpebant. Hos illi *velut aggresses & barbaros Viros ob vocum inconditarum in scholis usum* ludibrio habebant, ac maxime Religiosarum familiarum alumnos, qui eos impugnabant, dicteriis proscindere, & per ora hominum traducere, sacræque fidei censores intolerandæ tyrannidis insimulare præsumebant, eo fine, ut eorum auctoritas, quam timebant, vilesceret, atque infirma redderetur, ipsi vero impune, ac non sine multorum applausu suos errores sensim fidelium animis instillare possent. *Inde autem* inquit Albertus Pius, *factum est, quod & tu Erasme fateris, ut, quotquot vestratium amabant bonas literas, se nascenti Lutheri furori fautores exhibuerint; hinc Lutheri natura temerario crevit audacia & arrogantia tantis videlicet auxiliis confidenti* *Inde autem,* inquit idem in responso primo ad Erasmus, *conflatus est turbo Lutheranus, qui Ecclesiam Dei tantopere concussit.* Haud inepte subdolas hæc artes, quibus Lutheri præambulones Ecclesiam occulte perversis suis opinionibus impugnabant, descri-

describit Odoricus Raynaldus, dum in continuatis Baronii Annalibus ad annum Christi millesimum quingentesimum decimum sextum numero centesimo de Erasmo ita differit: *Hoc virulento errore inficiebat incautam juventutem, antequam Lutherus in Ecclesiam erumperet, eaque venena avidius hauriebantur, quo Latinarum eloquentiarum melle perlita erant; nec hæresiarcharum more commentarios omni ex parte inquinatos conficiebat, sed brevibus, & aculeatis sententiolis hæreses instillabat, atque cum sectam concedere non videretur, interdumque etiam nonnullas elucubrationes pro Ecclesiæ, & Pontificis auctoritate, necnon adversus impia aliqua Lutheri dogmata ederet, ita tamen, ut neutri parti se additum gereret: a plerisque etiam Cardinalibus, Episcopis, & Doctoribus ut Catholicus habitus est, cum ex parte alia hæretici illum sibi palam vindicarent, donec excussa ejus scripta primum a Stunica, deinde a Beda, postea ab Alberto Pio, qui ad convellendas inanes ejus excusationes singulos textus hæresibus inquinatos recensuit, ac viginti duobus libris egregie*

PRÆFATIO.

gie confutavit, demum ab Ecclesia damnata fuerunt.

Haud igitur multum mireris, benevole Lector, si post redditam Ecclesiæ pacem, extinctumque schisma mox Ecclesiam novis tumultibus agitatam in utroque hujus Historiæ opusculo cernis, atque ad Lutheri hæresin viam jam tunc paratam fuisse deprehendis. Ea autem ætas fatali prorsus rudimento, atque experientia te docebit, quod opiniones erroneæ, ac perversæ quorundam sententiæ, nisi in primis incunabulis funditus evertantur, usque adeo fidelium mores corrumpant, ut sensim in hæresin degenerantes universam Ecclesiam cum maximo animarum detrimento direproscindant, atque Christianæ Reipublicæ incolumitatem, statusque politici tranquillitatem bellis, seditionibus, ac continuis tumultibus perturbent. Ex horum vero factorum lectione cautus fieri discas, ne ab illis seducaris, qui sese politioris literaturæ cultores, vel sublimioris ingenii homines, seu ut Galli loquuntur, *Esprits forts* jactitant, atque
aurea

PRÆFATIO.

aurea sæcula rediisse, necnon de rebus fidei ac Ecclesiæ puriorem, magisque sanam cogitandi, sentiendique methodum tandem inventam, atque eliminatam credulæ plebis simplicitatem de prædicant, & omni publica auctoritate destituti semetipsos tanquam totius Orbis Christiani Reformatores fallaciter extollunt; plerumque enim sub herba anguis latet, qui blande sese insinuat pectori, nec periculosus esse ab incautis creditur, usque dum mortifero suo morflu animam occiderit. Hos vero abominare tanquam lupos animarum salutis insidiantes, qui quamvis sub ovina pelle incedant, lupi tamen esse haud desinunt; non ergo doctis eorum fabulis intende; sed Ecclesiæ voci obtempera *de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta; a quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium, volentes esse legis Doctores non intelligentes, quæ loquuntur, neque de quibus affirmant (f)*
Tu autem o homo Dei hæc fuge, sectare vero

(f) 1. ad Timoth. c. 1. v. 5.

vero justitiam, pietatem & fidem (g) quam tamen nunquam illibatam conservare poteris, nisi in omnibus fidelem erga summos Pontifices obedientiam profitearis. Ita enim disposuit Christus Dominus primus Ecclesiæ suæ conditor, ut per ejus Vicarios in universon orbem fidei lumen ac puritas diffundatur, & immota persistat. Revolve enim cuncta totius Historiæ Ecclesiasticæ monumenta, & reperies, quod jam a primis nascentis Ecclesiæ sæculis summi Pontifices ad omnia regna, ditiones, ac Provincias Viros Apostolicos atque Episcopos miserint, ut ii cunctis populis veræ fidei lumen inferrent, vel Christi doctrinis jamjam imbutos in Religionis cultu præcipue in Germania nostra firmarent. Hinc Marquardus Freherus, quantumvis Calvinii erroribus infectus, nihilominus veritatis pondere pressus ingenue tom. 2. rerum Germanicarum fatetur, *Christum a Clavigero scilicet D. Petro & Discipulis ejus ad nos Roma missis, nobis prædicatum, & ab eodem, a quo omne datum optimum, ad fidem Ro-*
ma

(g) Ibid. c. 6. v. II.

PRÆFATIO.

ma ipsa illustrata est, quo Germania; ideoque non minus pro accepta Religione ad gratitudinem Roma Christo, quam Germania Romæ obnoxia esse videtur. Unde merito illis Germanis, qui se per summos Pontifices atque per Episcopos ab eis missos Dei agnitionem ac fidei doctrinam accepisse vel negant, vel id obliviscuntur, Æneas Sylvius postea Pius II. (h) exprobrat: *In dubium vocatis Germani, an Apostolica Sedes Christi fidem vobis instillaverit, indigna vox, quæ Viri docti ex ore prodeat, legite Historias, attendite ad Petram (Christum) unde excisi estis, & ad Abraham (dico Petrum ejusque Successores) Patrem vestrum, & ad Saram (Ecclesiam) quæ peperit vos, ac ut inquit D. Augustinus (i) quæ ab Apostolica Sede per successiones Episcoporum, frustra circumlatrantibus inimicis, culmen auctoritatis obtinuit. Cum ergo præter Ecclesiæ Romano-Catholicæ doctrinam, nulla alia dogmata vel aliam vel propinquiorem originem*

(h) De moribus Germanorum fol. mihi 1070.

(i) Tom. 6, de utilitate credendi c. 17.

PRÆFATIO.

ginem inueniant, quam qualem calculus ad ipsa Apostolorum tempora reductus manifeste ostendit, hinc omnis alia novitas quocunque demum veri aut boni prætextu velata incedat, suspecta habeatur; *Novelli enim*, verba sunt Vincentii Lirinensis (k) *dogmatis introductione non solum parvæ res, sed etiam maxima labefactatæ sunt; nec enim tantum affinitates, cognationes, amicitia, domus verum etiam urbes, populi, Provinciæ, Nationes, universum postremo Romanum Imperium funditus concussum est, prout ex præsentis ac subsequentium tomorum Lectione atque Historia aperte demonstratur.*

(k) Lib. contra profanas hærefes.

CON-